

Bruno Jerup (EL):

Det er udmærket, at justitsministeren har fremsat et lovforslag, som giver mulighed for et skræddersyet værgemål. Den gamle lov fra 1922 betød jo, at man på en fuldstændig utidssvarende måde fjernede nogle rettigheder fra folk. Vi har i dag et helt andet syn på bl.a. psykisk handicappede og ældre, som gør, at vi har brug for en anden lov, som giver os nogle andre muligheder.

Vi håber også, at de bestemmelser, som ligger i lovforslaget, bl.a. i forhold til det økonomiske, giver et lidt mere fleksibelt syn på bl.a. brugen af en eventuel formue eller forsikringerstatning. Ofte vil brugen af disse penge kunne give den pågældende nogle personlige oplevelser eller forbedringer af sociale forhold, mens der er tid til det. En bestemmelse, som alene går på at bevare formuen eller forhindre, at den forringes i væsentlig grad, bør ikke være en hæmsko for at bruge penge, og den meget kraftige fokusering på formuebevarelsen, som stadig væk ligger i nogle af paragrafferne, mener vi måske kan være lidt uheldig og ikke i tilstrækkelig grad tilgodeser den person, som er under værgemål.

Vi synes også, man burde overveje retssikkerheden noget mere. Retssikkerheden er et meget vigtigt spørgsmål, bl.a. i forbindelse med mulighederne for at omstøde eller ændre et værgemål. § 5, 6 og 7 er sådan set de væsentlige paragraffer, og her synes vi nok, at den paragraf, der er mest vidtrækkende, § 6, bør vurderes en lille smule. Man bør f.eks. overveje, om ikke umyndiggørelsen ifølge § 6 bør være åremålsbestemt, sådan at den ikke bliver permanent.

Umyndiggørelse er jo en af de mest vidtrækkende konsekvenser, vi har. Den betyder bl.a., at man mister stemmeret og valgret i alle sammenhænge, og den betyder jo også et indgreb i forhold til grundloven. Hvis man ser på grundlovens kapitel 4, § 29, så står der lige præcis, at valgret til Folketinget har enhver, medmindre vedkommende er umyndiggjort, og derfor mener jeg, at umyndiggørelse er en væsentlig indgriben. Man bør i stedet nøjes med et yderst begrænset indgreb i den personlige selvbestemmelse og kun skræddersy værgemål, i den udstrækning der er behov for det, og ikke nødvendigvis fratage den pågældende retten til f.eks. at stille op til valg, hvis det er det, det kommer an på.

Hvad angår det sidste, håber vi, at vi kan få en forklaring fra justitsministeren på, hvorfor det er nødvendigt med f.eks. § 6, hvor man

umyndiggør folk, hvorfor det ikke er muligt at lave en værgemålslov, som opfylder de samme økonomiske betingelser, som ligger i § 6, uden at man dermed foretager en decideret umyndiggørelse.

Vi mener, det er positivt – når vi ser på § 5 – at der dér er en mere blød opfattelse af begrebet umyndiggørelse, bl.a. i forhold til de psykisk handicappede, og det støtter vi naturligvis. Men som der står i § 6, kan fratagelsen af den retlige handleevne ikke begrænses til at angå bestemte aktiviteter eller anliggender.

Jeg må altså spørge, hvorfor man i § 6 skriver, at fratagelsen af den retlige handleevne ikke kan begrænses til bestemte anliggender. Det er for mig at se ulogisk, hvorfor loven er bygget op på den måde.

I § 6, stk. 2 står der:

»Den, der er frataget handleevnen, er umyndig . . .«.

Hvorfor er det nødvendigt at sige, at den, der er frataget handleevnen, er umyndig?

Jeg synes, at det vigtige ord i den her sammenhæng er, at man i denne værgemålslov stadig har begrebet umyndig, at man kan gøre en person umyndig. Jeg vil gerne stille det spørgsmål til justitsministeren, om det er nødvendigt at lave en værgemålslov, hvor man har begrebet umyndig i den betydning – altså i grundlovens betydning – at man fratager folk den sidste rest af demokratisk indflydelse.

Vi synes naturligvis, det er godt, at man giver nogle ekstra muligheder for, at den, der bliver udsat for værgemål, kan få støtte og har mulighed for at få prøvet sin sag. Det er også godt, at der bliver mulighed for at få knyttet en advokat til. Det er klart en positiv ting.

Vi synes også, det er positivt, at loven rummer nogle muligheder for professionalisering, hvis det er svært at skaffe værger, således at hvis der er bestemte typer personer, som det er svært at skaffe værge til, kan man professionalisere det lidt og måske få nogle af de folk ind, som i forvejen er inden for området. Det er der andre der har kritiseret. Vi synes ikke, at det er så problematisk.

Det er nogle af de positive ting. Der er trods alt en opblødning og nogle elementer, som giver nogle flere demokratiske rettigheder. Der er nogle elementer, som sikrer, at man kan få sagen prøvet én gang til, hvis man er sat under værgemål på et vist niveau.